

UPPSALA
UNIVERSITET

Bevisning i tvistemål

Henrik Bellander
Terminskurs 4, processrätt VT -24

Disposition

Del I: Grundläggande begrepp och principer

Del II: Bevisbörda i tvistemål – fördjupning

Del III: Anknutna frågor och institut

Del I

Grundbegrepp och principer

Bevistema

Bevisprövning

Bevisföring

Bevisfakta

Bevisvärdering

Bevismedel

Bevisanskaffning

”Alla processrättsliga termer som börjar på ’B’ är det något lurt med”

P H Lindblom

Bevisuppgift

Beviskrav

Bevisupptagning

Bevisbörda

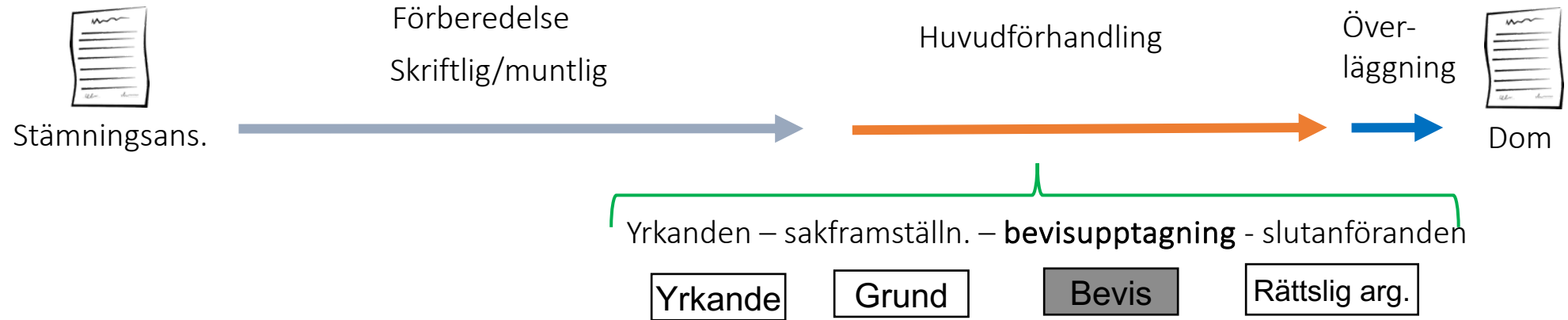
Bevisförbud

Avstamp: Skillnader mellan brottmål och dispositiva tvistemål

- Kontradiktorisk istället för ackusatorisk tvåpartsprocess – i princip samma ansvar på båda parter
- Dispositionsprincipen har fullt genomslag (bl.a. RB 17:3 och 35:3)
- Ingen förundersökning, inte samma tvångsmedel (men vissa tvångsmedel, t.ex. 35:21)
- Ingen anklagelse om brott och inget skydd för rätten att vara tyst – istället *sanningsplikt* för parten (43:6), *lojalitetsplikt mellan parterna* och skyldighet att *uppge* och *ge in* bevisning (edition)

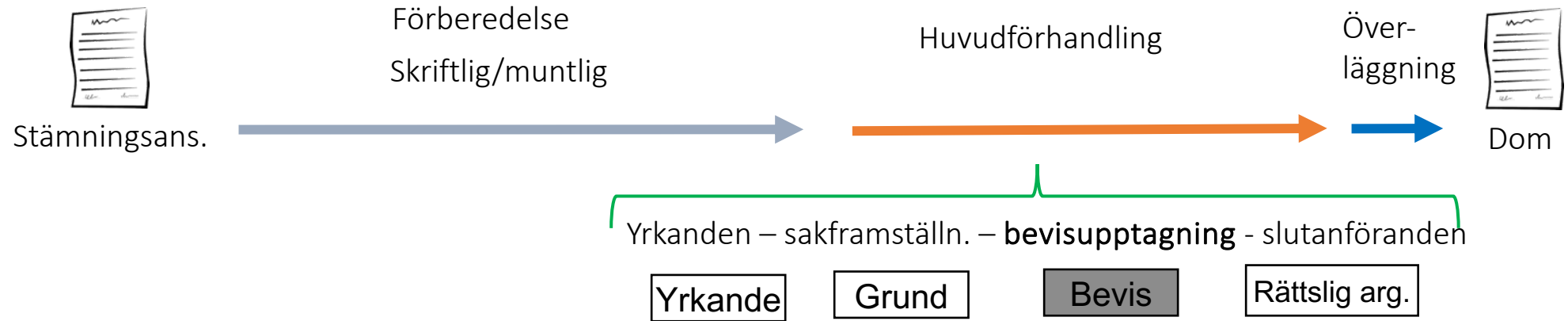
Principen om fri bevisprövning

T-mål:

Principen om fri bevisprövning

T-mål:

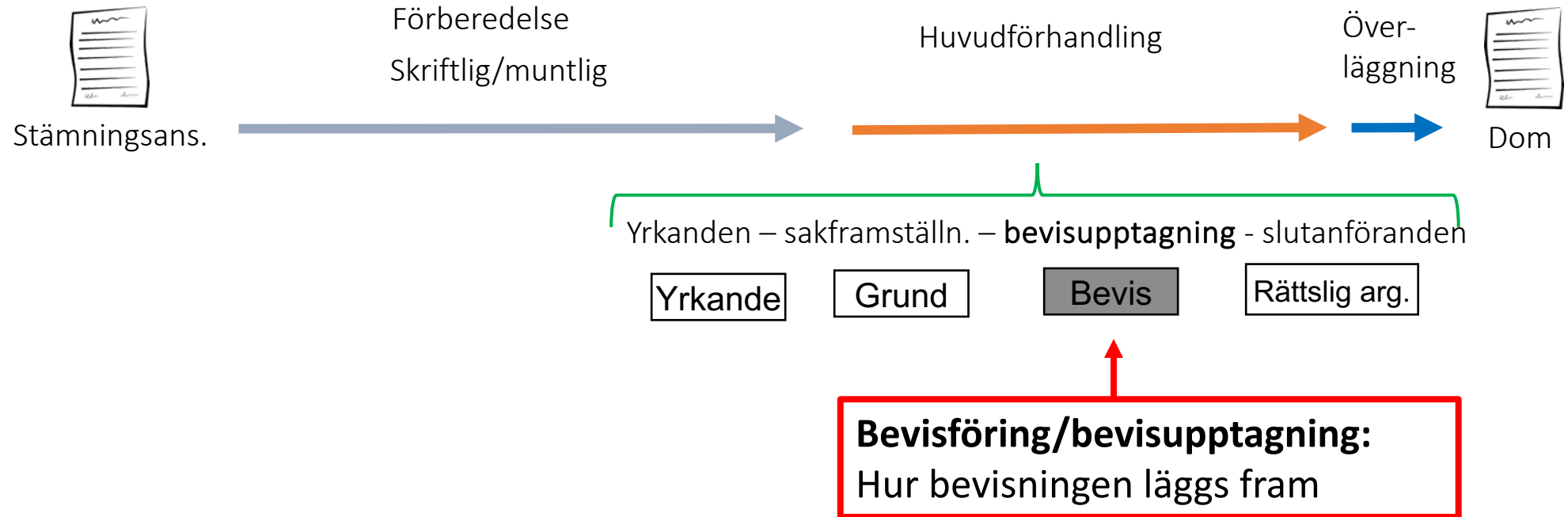
= Processen är utformad för att möjliggöra principen om **fri bevisprövning**

Principen om fri bevisprövning

- Äldre RB: Muntligt protokollarisk process + legal bevisprövning
 - Två vittnen är fullt bevis etc.
- RB: Kontradiktion, muntlighet, obedelbarhet, koncentration + fri bevisprövning
 - Fri *bevisföring* - inga bevisförbud
 - Fri *bevisvärdering* - inga regler om bevisvärde
 - I både brottmål och tvistemål
- Det mesta *inte* reglerat i RB (se dock 35-41 kap)

Bevisupptagning och bevisföring

T-mål:

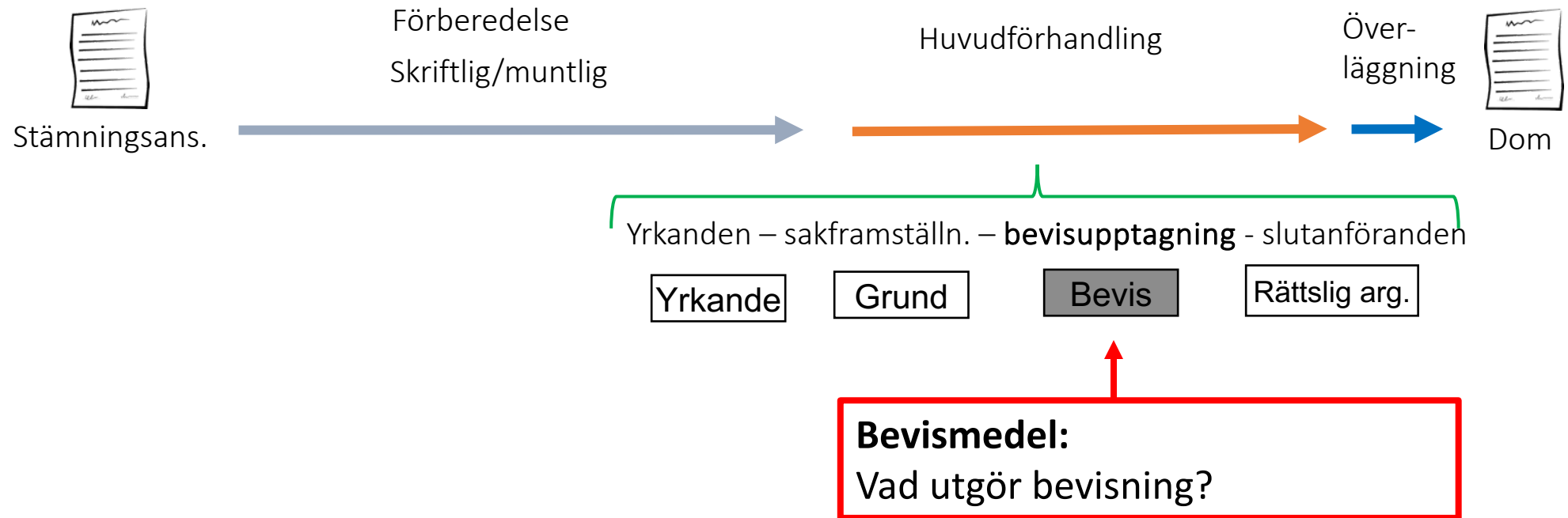

Bevisupptagning och bevisföring

- Fri bevisföring (jfr RB 35:7 – få möjligheter att avvisa bevisning)
- Dock inte oreglerat:
 - EKMR – rätten till rättvis rättegång - också i tvistemål?
 - Principen om bästa bevismedlet (RB 35:14 – skriftlig vittnesutsaga)
 - Principen om bevisomedelbarhet
 - Krav på åberopande, preklusionsregler etc. (RB 42/43/50 kap)
 - Regler om förhör – ledande frågor etc. (RB 35/36 kap)
 - Bevisupptagning i HovR och HD – (RB 35:13, framläggande istället för upptagande på nytt)

Bevismedel

T-mål:

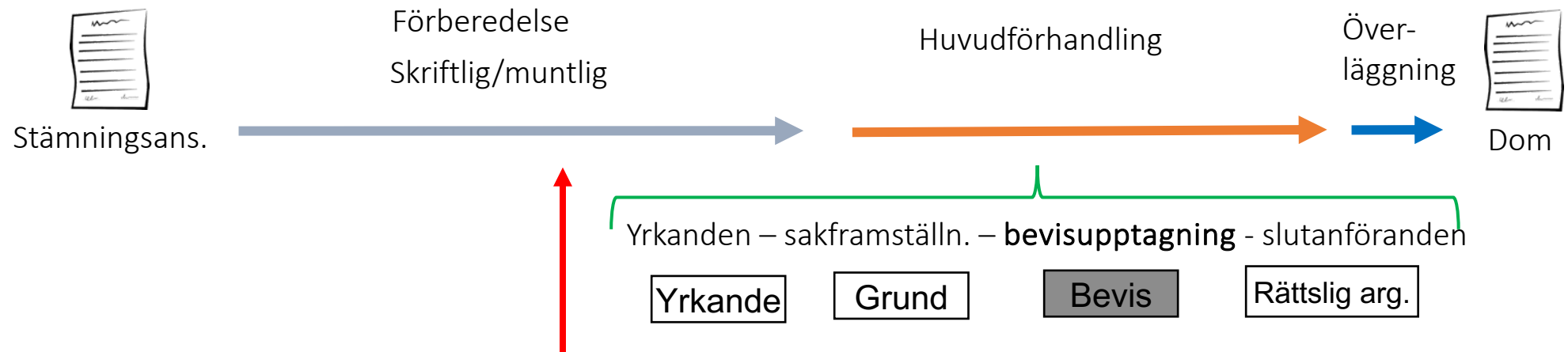

Bevismedel – vad utgör bevisning?

- **RB 36 kap:** Vittne (vittnesplikt, tvångsmedel, vittnesed med straffansvar)
- **RB 37 kap:** Partsförhör (43:6 positiv sanningsplikt i T-mål, möjlighet till sanningsförsäkran enligt 37:2)
- **RB 38 kap:** Skriftlig bevisning
- **RB 39 kap:** Syn
- **RB 40 kap:** Sakkunnig (gränsdragning mot vittne?)

Bevisuppgift

T-mål:

Bevisuppgift:

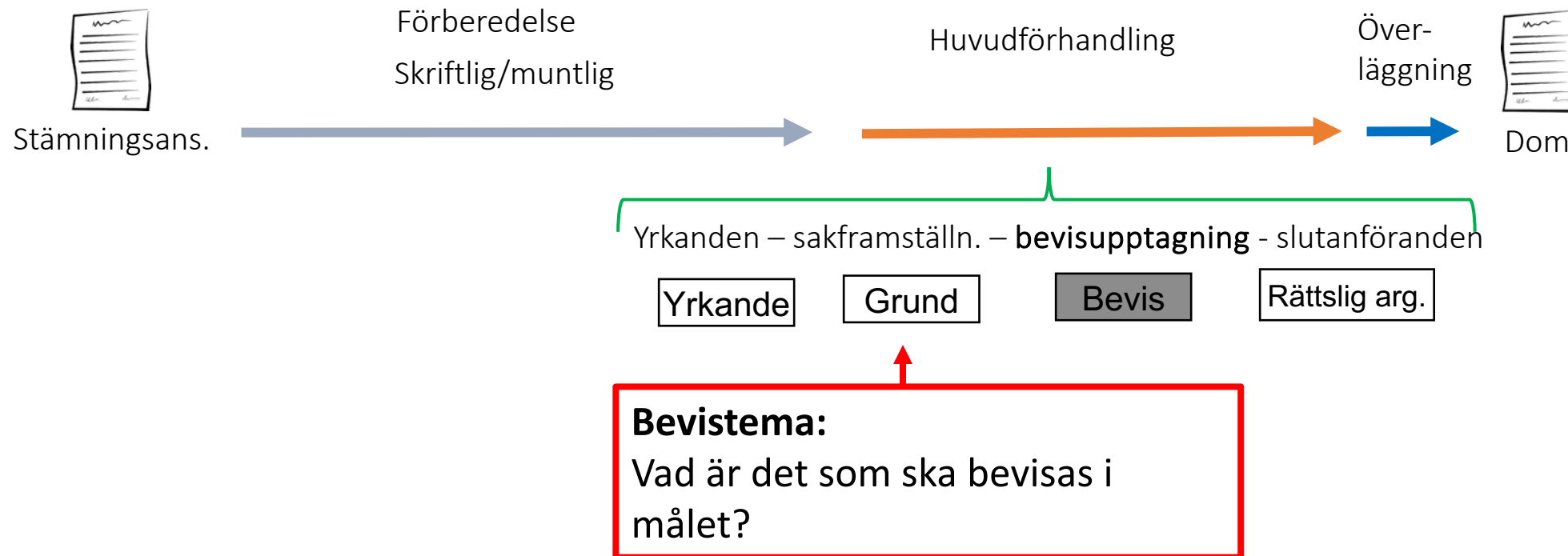
Uppgift om vilken bevisning som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis

Bevisuppgift

- **RB 42:2:** En ansökan om stämning skall innehålla [...] uppgift om de bevis som åberopas och vad som skall styrkas med varje bevis [...] De skriftliga bevis som åberopas bör ges in tillsammans med ansökningen.
- **RB 42:8:** Under förberedelsen skall parterna [...] i den mån det inte skett tidigare, uppge de bevis som de vill åberopa och vad de vill styrka med varje bevis. Skriftliga bevis som inte redan företetts skall genast framläggas.
- Vad som ska styrkas med varje bevis = **bevistemat**

Bevistema

T-mål:

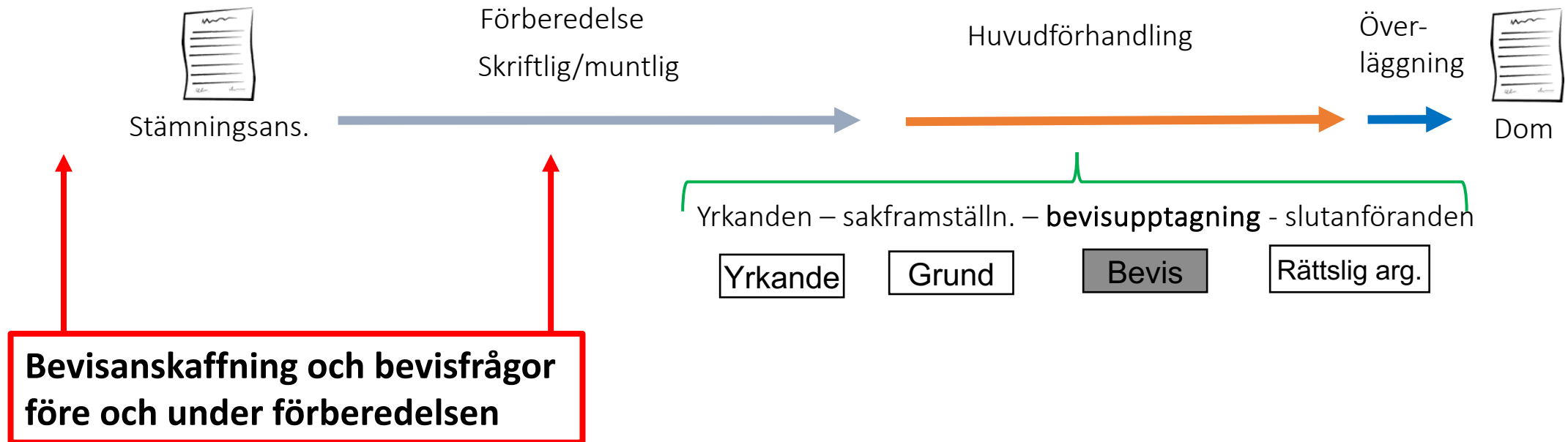

Bevistema – vad ska bevisas?

- Vad som ska styrkas med varje bevis (jfr förhörstema - vad vittnet ska höras om)
 - Rättsfakta i målet!
 - Bevistemat *kan* avse bevisfakta och hjälpfakta, men då ytterst till styrkande av rättsfakta
 - Ändring av bevistemat för viss bevisning kan likställas med åberopande av ny bevisning
-
- Erkännande i T-mål (RB 35:3)
 - Notoriska fakta (RB 35:2)
 - Allmänna erfarenhetssatser
-
- *Slutligt* bevistema – vilka frågor domstolen ska ta ställning till i målet, och i vilken ordning

Bevisanskaffning

T-mål:

Bevisanskaffning - edition

RB 42:8: Parterna är skyldiga att på framställning av motparten uppge, vilka andra skriftliga bevis de innehar.

RB 38:2: Innehar någon skriftlig handling, som *kan antagas* äga betydelse som bevis, vare han skyldig att förete den

RB 38:4: Är någon skyldig att förete skriftlig handling som bevis, äge rätten förelägga honom att förete handlingen. Tillfälle att yttra sig skall lämnas den som föreläggandet skulle avse. För prövning av frågan må förhör hållas med honom enligt vad i 36 eller 37 kap. är stadgat så ock annan bevisning förebringas.

(RB 38:3: Avtalad eller lagstadgad editionsplikt)

Bevisanskaffning - edition

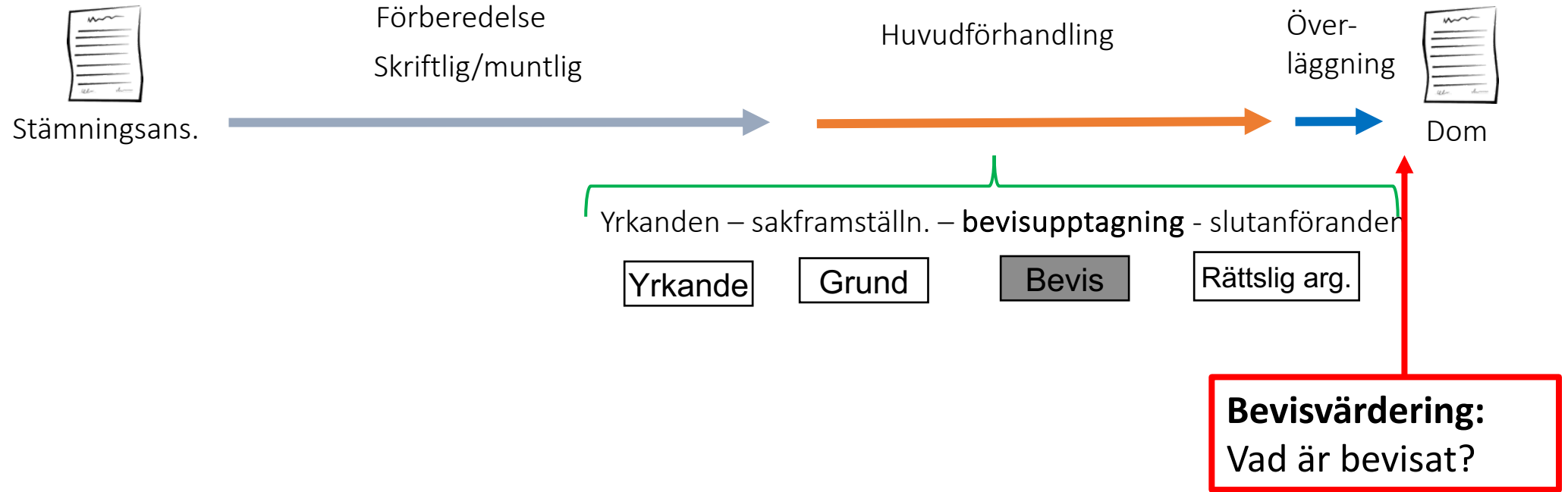
- Yrkandet riktar sig mot den som innehar handling – även 3:e man
- Bevisupptagning i editionsfrågan, bl.a. förhör under sanningsförsäkran, för att efterhöra vilka handlingar en part har
- Hur högt ställt krav på åberopande från början, och hur långtgående efterforskningar möjliga genom opreciserade yrkanden?
- Risk för “fishing expeditions”?
- Genom bedömning av bevisbetydelse görs till viss del en preliminär bedömning kopplat till avgörande bevisteman i målet.

Bevisfrågor före och under förberedelsen

- Tredskodom om yrkande grundats på ett skriftligt fordringsbevis om svaranden inte “förmått visa sannolika skäl för sin inställning” (RB 44:7b)
- RB 15 kap – Säkerhetsåtgärder möjliga vid *sannolika skäl* för fordran/bättre rätt/anspråk.
 - Användning av yrkande om säkerhetsåtgärder för att få en preliminär bedömning av tvisten?
- RB 41 kap - Bevisupptagning till framtida säkerhet (utom huvudförhandlingen)

Bevisvärdering

T-mål:

Bevisvärdering – vad är bevisat?

- Fri bevisvärdering?
- Metod?
 - Ej i lag, förarbeten eller praxis (RB 35:1)
 - Men - ramar finns:
 - Motiveras! (redovisningskravet)
 - Kunna kontrolleras! (redovisningskravet)
 - Domstolens objektiva och neutrala roll! (objektivitetskravet)
 - Rationalitet (PLB) (analyskravet)
 - Inte samma hänsynstaganden som i brottmål (t.ex. metoden i Balkongmålet)
- **Beviskrav** och **bevisbörda** – normativ reglering!

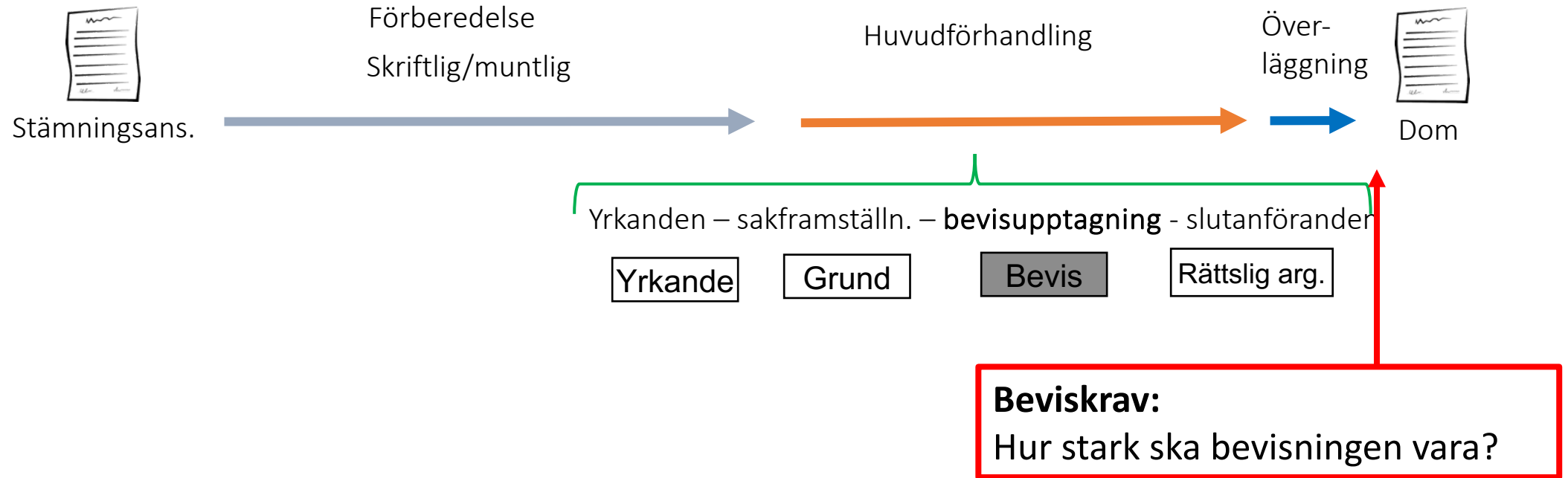
Bevisvärdering – vad är bevisat?

Teoribildning, t.ex.:

- Logik
- Sannolikhetslära, frekvensteori – temametoden/värdemetoden
- Vittnespsykologi – felkällor i iakttagelser, uppfattning av utsagor
- Domstolspsykologi – beslutsteori, beslut under osäkerhet, kognitionsforskning etc.

Beviskrav

T-mål:

Beviskrav – hur stark ska bevisningen vara?

Brottmål

- HR för beviskrav i skuldfrågan: “ställt utom rimligt tvivel” (NJA 1980 s. 725)

Tvistemål

- “Styrkt”/”visat” som normalbeviskrav. Kan det betyda olika saker för olika omständigheter?
- Beviskrav i avtal/materiell rätt
- Omfattande teoridiskussion om beviskrav inom ramen för frågan om bevisbörda

Beviskrav – hur stark ska bevisningen vara?

Begrepp för att beskriva
beviskrav/bevisstyrka:

Delvis olika terminologi
beroende av måltyp.

Översättning till kvantitativa
bedömningar/procentsatser
kan diskuteras.

Den faktiska innebörden kan
variera beroende på den
materiella och processuella
kontexten.

100 %

Säkert

Uppenbart

Ställt utom rimligt tvivel

Styrkt/visat

Tillräckliga skäl

Sannolikt/Sannolika skäl

Skälig misstanke

Antagligt

Kan misstänkas

Anledning anta

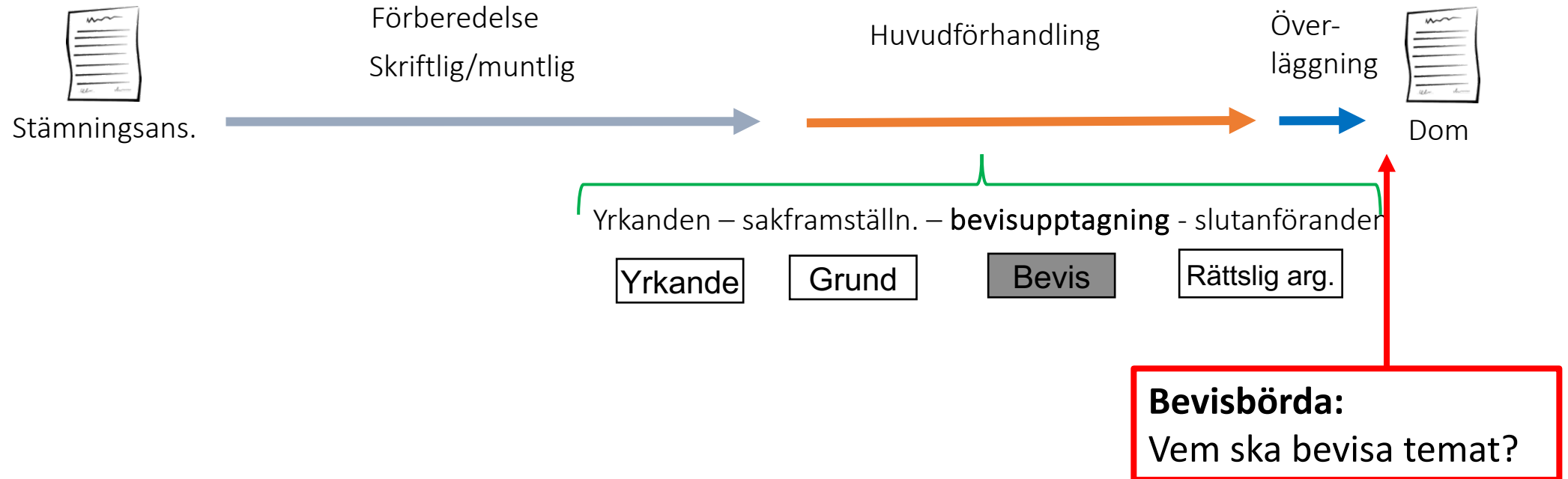
0 %

Total ovisshet

Bevisbörda

T-mål:

Bevisbörda – vem ska bevisa temat?

Att bära bevisbördan för en omständighet innebär inte ett krav på att bevisning måste läggas fram, utan att man är den part som drabbas om omständigheten inte är bevisad i målet.

Brottmål

- Bevisbördan på åklagaren
 - Rätten att vara tyst (dock bevisvärde av brist på förklaring?)

Tvistemål

- Omfattande teoribildning om bevisbördans placering (del II)
 - Parternas sanningsplikt

Del II

Bevisbörda i tvistemål - fördjupning

Bevisbörda i tvistemål - fördjupning

- Utgångspunkter
 - Terminologi och Ekelöfs skala
- Olika bevisbördeteorier
 - Dogmatiska, funktionalistiska, bevissäkring, avtalade/lagreglerade, överviktsprincipen

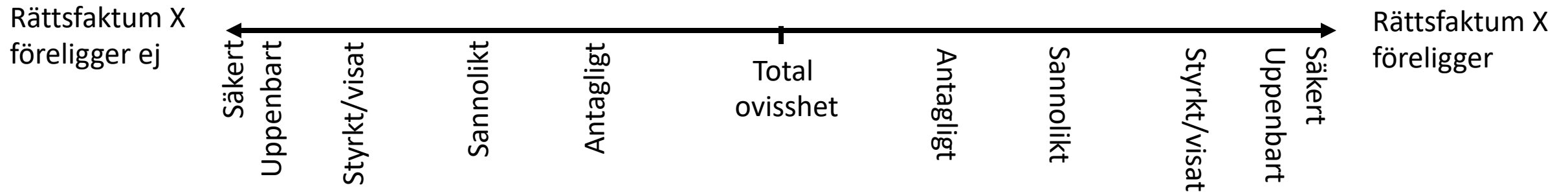
Utgångspunkter

- Parternas grunder och invändningar - vilka rättsfakta är *tvistiga* i målet?
- Parterna har fritt fört fram den bevisning domstolen ska utgå från
- Om något är *fullt utrett* läggs detta till grund för domen
- Men, hur bedöma omständigheter om vilka osäkerhet fortfarande råder?
 - Vilken part ska drabbas av osäkerheten?

Frågor:

- 1) Vilken part bär bevisbördan för omständigheten?
- 2) Med vilken styrka måste omständigheten vara bevisad (beviskravet)?

Utgångspunkter - Ekelöfs skala (Rtg IV, s 85)

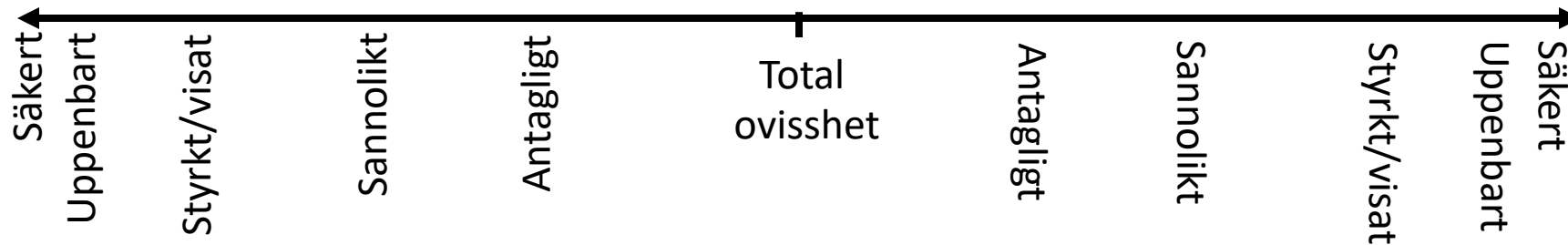

Begreppen är vaga men deras inbördes relation klarare

Utgångspunkter - Ekelöfs skala (Rtg IV, s 85)

Avtal om hyra

Rättsfaktum X
föreligger ej

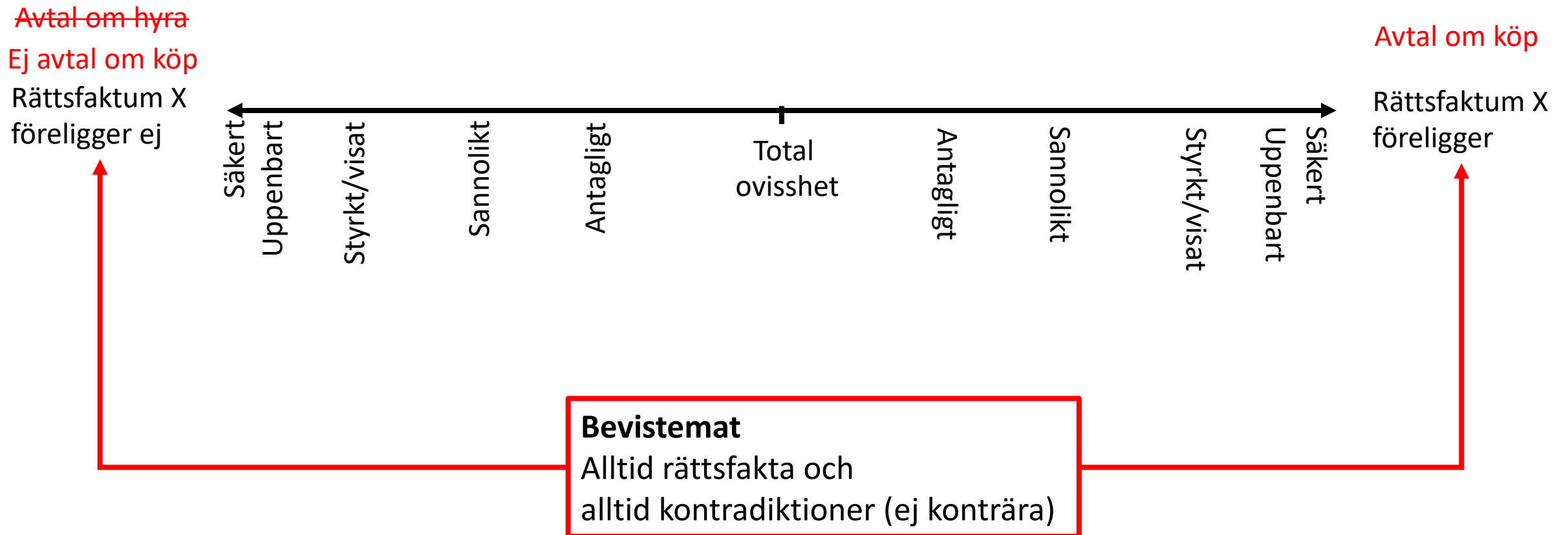
Avtal om köp

Rättsfaktum X
föreligger

Bevistemat

Alltid rättsfakta och
alltid kontradiktioner (ej konträra)

Utgångspunkter - Ekelöfs skala (Rtg IV, s 85)

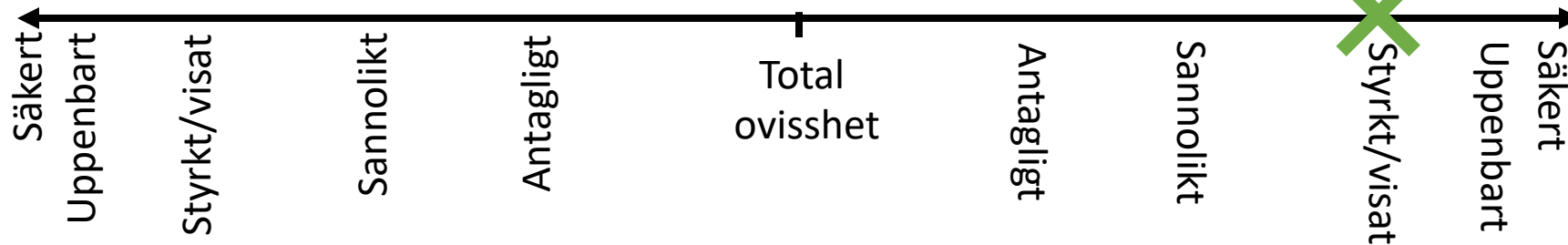

Utgångspunkter - Ekelöfs skala (Rtg IV, s 85)

Bevisbördepunkt (Bbp)

Anger både vilken part som har bevisbördan och beviskravet

~~Avtal om hyra~~
Ej avtal om köp
Rättsfaktum X
föreligger ej

Avtal om köp
Rättsfaktum X
föreligger

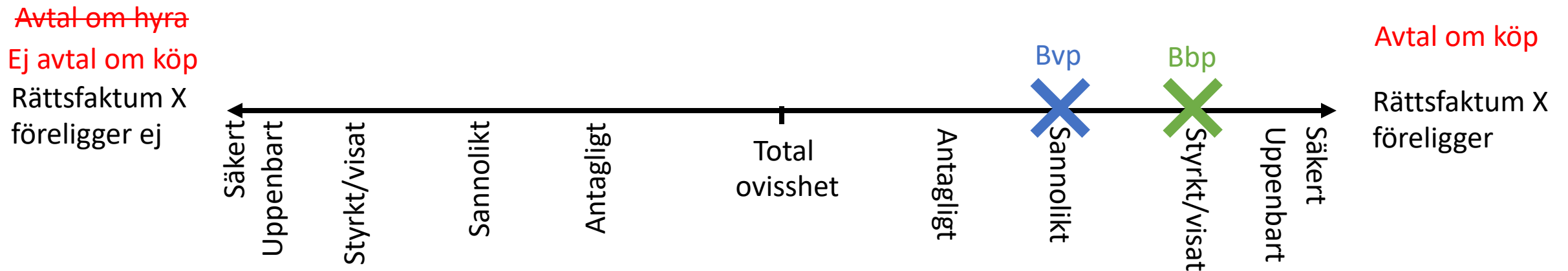
Utgångspunkter - Ekelöfs skala (Rtg IV, s 85)

Bevisvärdepunkt (Bvp)

Anger bevisningens styrka,
dvs resultatet av bevisvärderingen

Bevisbördepunkt (Bbp)

Anger både vilken part som
har bevisbördan och beviskravet

= Det är sannolikt att det föreligger ett avtal om köp men rätten ska utgå från att det ej föreligger avtal om köp

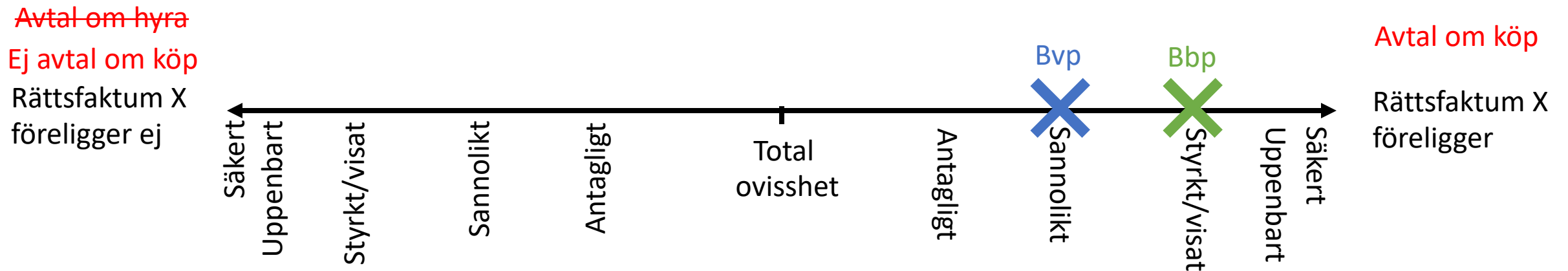
Utgångspunkter - Ekelöfs skala (Rtg IV, s 85)

Bevisvärdepunkt (Bvp)

Anger bevisningens styrka,
dvs resultatet av bevisvärderingen

Bevisbördepunkt (Bbp)

Anger både vilken part som
har bevisbördan och beviskravet

Har bevisbördan då "gått över" till motparten?

Utgångspunkter - Ekelöfs skala (Rtg IV, s 85)

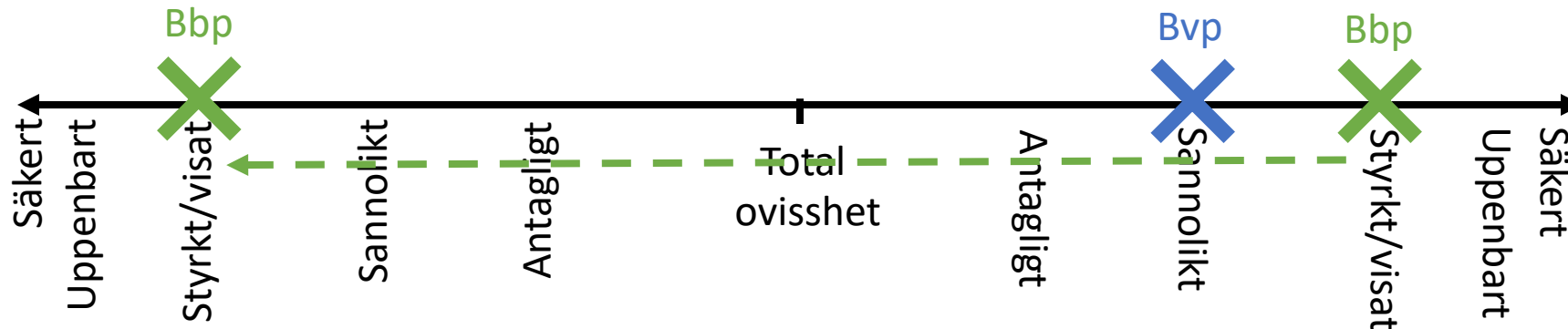
Bevisvärdepunkt (Bvp)

Anger bevisningens styrka,
dvs resultatet av bevisvärderingen

Bevisbördepunkt (Bbp)

Anger både vilken part som
har bevisbördan och beviskravet

~~Avtal om hyra~~
Ej avtal om köp
Rättsfaktum X
föreligger ej

Avtal om köp
Rättsfaktum X
föreligger

Har bevisbördan då "gått över" till motparten?

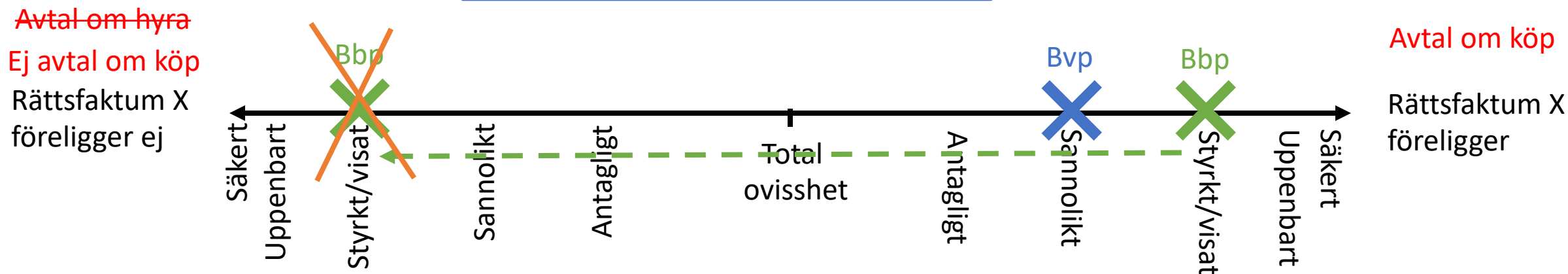
Utgångspunkter - Ekelöfs skala (Rtg IV, s 85)

Bevisvärdepunkt (Bvp)

Anger bevisningens styrka,
dvs resultatet av bevisvärderingen

Bevisbördepunkt (Bbp)

Anger både vilken part som
har bevisbördan och beviskravet

Har bevisbördan då "gått över" till motparten?

= Nej. Bevisbördan för samma rättsfaktum kan inte flyttas mellan parterna och växlar inte beroende på bevisvärderingen (inte som en tennismatch).

Dogmatiska bevisbördeteorier

”Käranden bär bevisbördan” (jfr bevisbördan på åklagaren i B-mål)

eller

”Den som påstår något bär bevisbördan för detta”

och

”Beviskravet ’styrkt’ gäller alltid”

Exempel: Tvist om köpeavtal ingåtts eller ej

Bevisbördepunkt (Bbp)

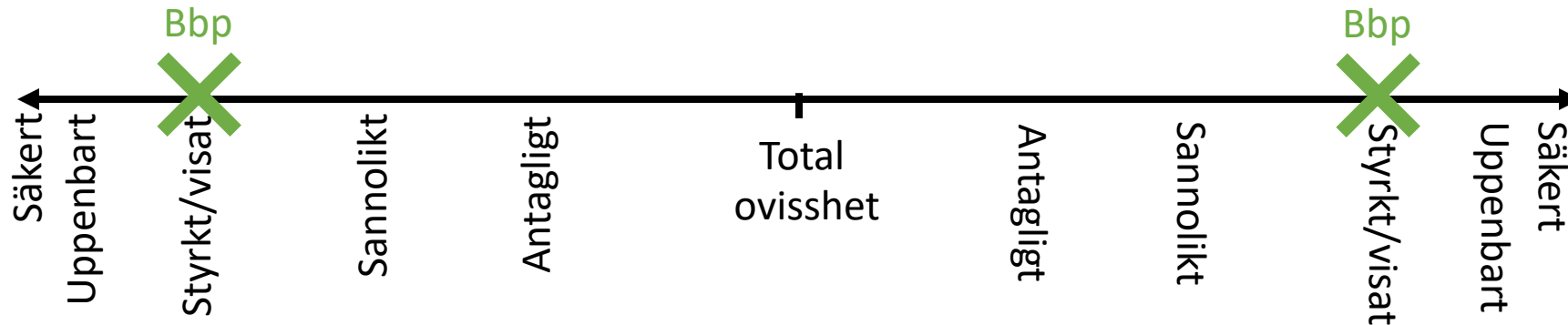
Om käranden till grund för sitt yrkande åberopat ej avtal?

Bevisbördepunkt (Bbp)

Om käranden till grund för sitt yrkandet åberopat avtal?

Ej avtal om köp

Rättsfaktum X
föreligger ej

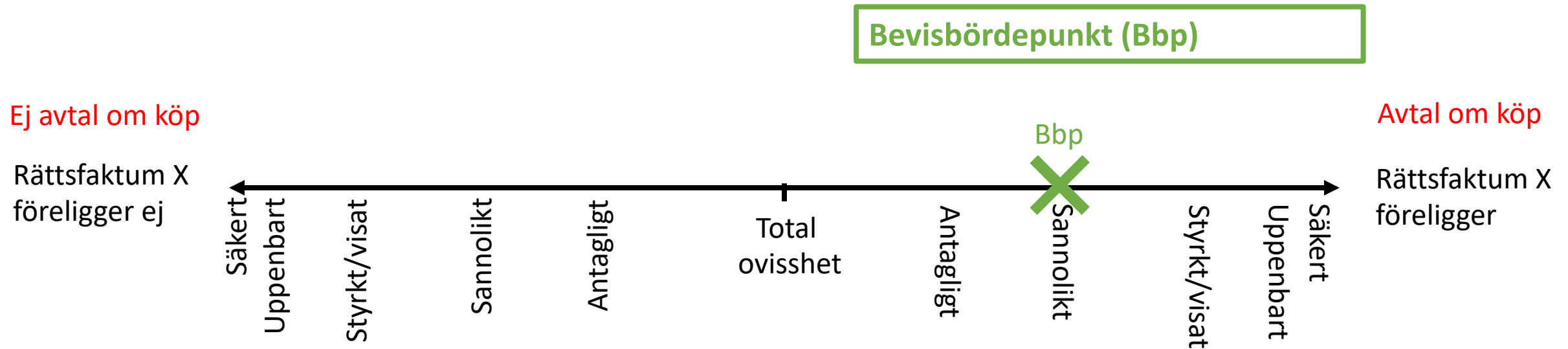
Avtal om köp

Rättsfaktum X
föreligger

= Bevisbördans placering bör inte vara beroende av vilken part som råkar väcka talan först och blir kärande

= Det kan också vara en slump vilken part som åberopar en omständighet och det kan ofta vara ändamålsenligt att separera åberopsbörda och bevisbörda (t.ex. reklamation)

Exempel: Tvist om köpeavtal ingåtts eller ej

= Beviskravet kan ofta vara lägre än "styrkt" för vissa omständigheter, bl.a. vid bevissvårigheter.

Funktionalistiska/materiella bevisbördeteorier

Bevisbördan placeras så att den civilrättsligt materiella regeln/principen som tillämpas får bästa möjliga genomslag.

Bevisbördan ger den materiella rätten en hävstång – som incitement och styrmedel för andra presumtiva parter.

Risk för materiellt oriktiga resultat i det enskilda fallet?

Exempel: Tvist om betalning skett

Bevisvärdepunkt (Bvp)

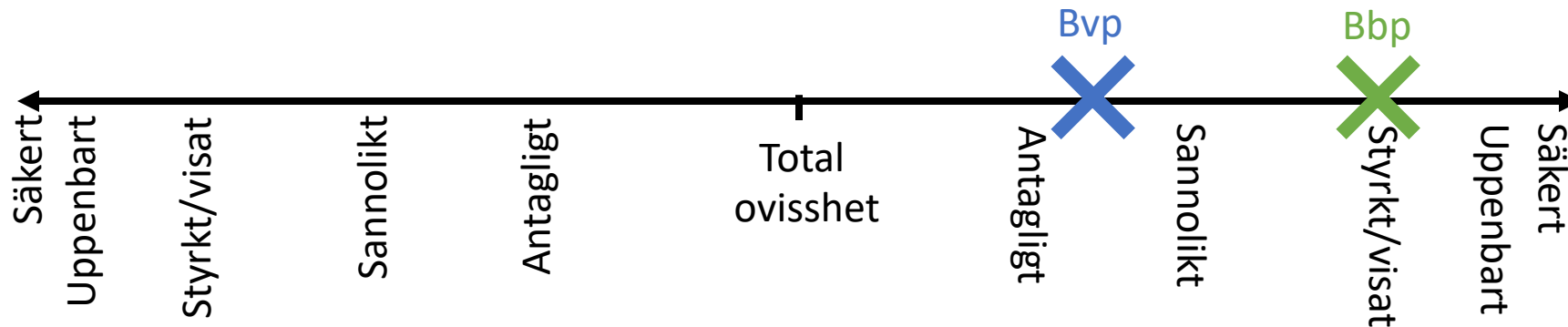
Viss bevisning för betalning finns,
men inget kvitto

Bevisbördepunkt (Bbp)

Konsumenten har bort begära och
få ett kvitto (= styrker betalning)

Betalning för fordran
har ej skett

Rättsfaktum X
föreligger ej

Betalning för
fordran skett

Rättsfaktum X
föreligger

= Även om det är sannolikt att konsumenten har betalat så ska rätten utgå från att betalning inte skett om kvitto saknas.

-> En sådan bevisbörda ger konsumenter i allmänhet incitament att ta emot och behålla kvitto vid betalning

Bevissäkringsteorier

Bevisbördan placeras på den part som har haft enklast/haft störst intresse av att säkra bevisning om omständigheten

Icke-existensen av en omständighet är svårare att bevisa än existensen.

Hänsyn till vilken av parterna som har kontrollen över omständigheten (maktsfärsteorier)

Sammanfaller ofta med materiella teorier.

Exempel: Tvist om fel förelegat vid leverans

Bevisvärdepunkt (Bvp)

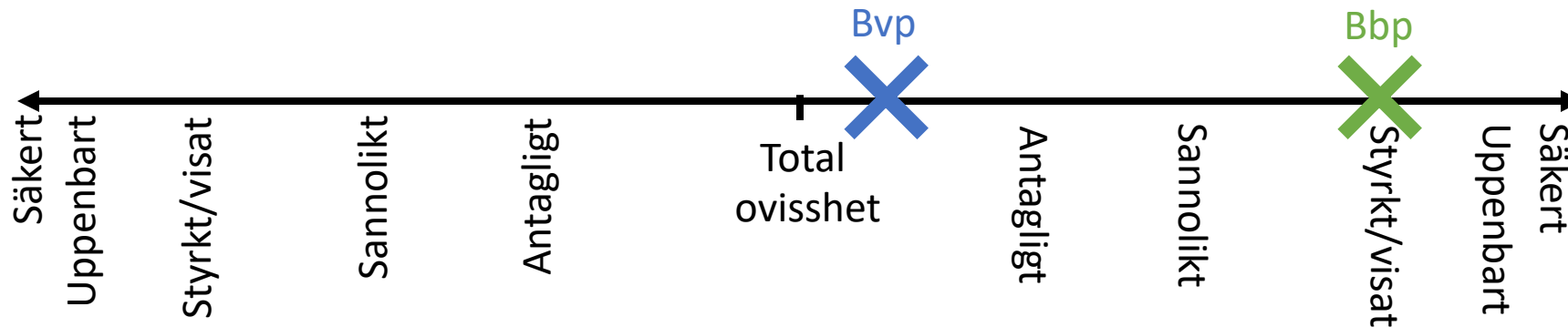
Köparen har viss bevisning för att fel förelåg, svaranden viss bevisning för att fel inte förelåg.

Bevisbördepunkt (Bbp)

Köparen ska styrka att felen förelegat vid leveransen

Fel ej förelegat
vid leverans

Rättsfaktum X
föreligger ej

Fel förelegat
vid leverans

Rättsfaktum X
föreligger

Eftersom köparen har kunnat besiktiga varan vid mottagandet och då dokumentera felen bäst så kan krävas att köparen ska styrka att felet förelegat vid leveransen.

Bevisbördan reglerad i lag eller avtal

Bevisbördan är *dispositiv* och *materiell*.

Kan regleras i materiell rätt, i parternas avtal eller genom partsdispositioner inom processen.

Exempel – 2 § 2 st lag om godtroshet förvärv av lösöre:

”En förvärvare skall anses ha varit i god tro endast **om det är sannolikt** att egendomens beskaffenhet, de förhållanden under vilka den utbjöds och omständigheterna i övrigt var sådana att han inte borde ha misstänkt att överlåtaren saknade rätt att förfoga över egendomen.”

Exempel: Tvist om fel i tjänst

Bevisvärdepunkt (Bvp)

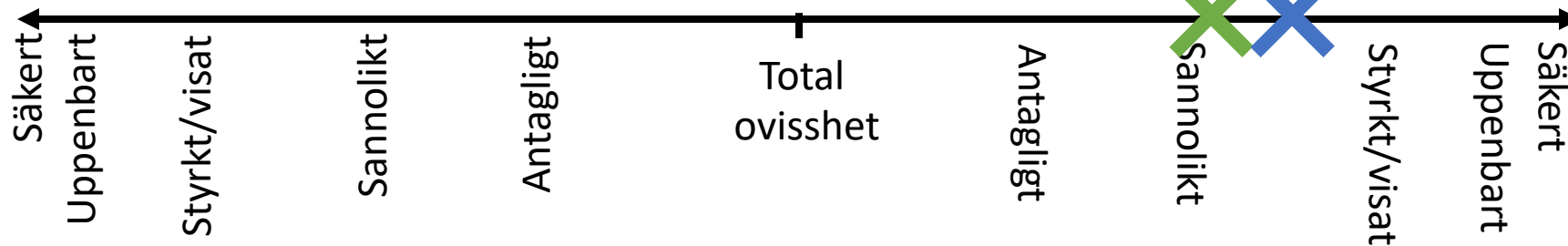
Stark bevisning för att fel i tjänst föreligger, men ej styrkt

Bevisbördepunkt (Bbp)

Avtalsklausul: "Rätt till prisavdrag föreligger för fel i tjänsten som köparen kunnat göra mer än sannolikt"

Ej fel i tjänst

Rättsfaktum X
föreligger ej

Fel i tjänst

Rättsfaktum X
föreligger

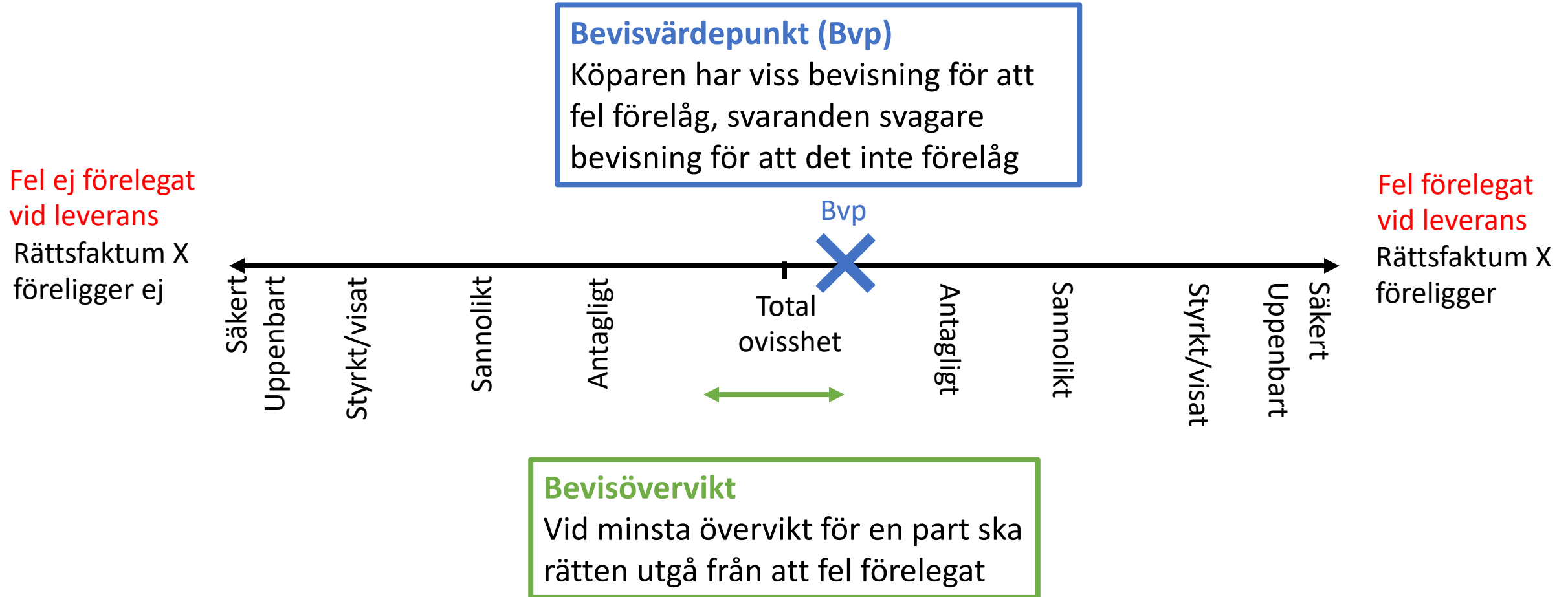
= Även om köparen inte styrk att fel föreligger så räcker det enligt avtalet vid en talan om prisavdrag

Överviktsprincipen

Med bevisbörda kan talan ogillas trots att käranden lagt fram stark, men inte tillräckligt stark, bevisning

Med överviktsprincipen får sannolikheten för ett riktigt avgörande i det enskilda fallet få styra. Ingen bevisbörda

Exempel: Tvist om fel förelegat vid leverans

Ingen hänsyn till vilken part som har bäst möjlighet att föra bevisning. Istället incitement för båda parter att säkra och lägga fram all tillgänglig bevisning?

Hur gör domstolarna?

Olika uppfattningar i doktrinen

Ekelöf: Materiella teorier är de som bör användas

Heuman: Materiella teorier har inte genomslag, bevissäkringsteorier är de som faktiskt används

Lindell/Bolding: Materiella teorier har stort genomslag men överviktsprincipen bör användas

Westberg, Nordh: Materiella teorier har stort genomslag och bör användas men sammanfaller ofta med bevissäkringsargument

Exempel: NJA 2015 s 233 – beviskrav för fel

Konsumentköp. Talan om prisavdrag och skadestånd p.g.a. fel. Båt såld i ”befintligt skick”. Motor skadad av vatten i bränslet m.m.

”**Bevisbördan** för faktiskt fel i en köpt vara ligger som utgångspunkt på köparen (NJA 2013 s. 524 p. 5).”

NJA 2013 s. 524 p. 5:

”Det är konsumenten som är bevisskyldig beträffande eventuella fel i varan. För att konsumenten ska kunna göra gällande fel i varan krävs det därför att konsumenten lägger fram tillräckligt stark bevisning - ofta med tillämpning av ett relativt lågt beviskrav - avseende felet i varan.”

Exempel: NJA 2015 s 233 – beviskrav för fel

Konsumentköp. Talan om prisavdrag och skadestånd p.g.a. fel. Båt såld i ”befintligt skick”. Motor skadad av vatten i bränslet m.m.

”Den materiella rättsregelns ändamål, t.ex. att skydda en svagare part, har ibland tillmätts betydelse på så sätt att **beviskravet** inte bör lägga hinder i vägen för ett förverkligande av detta ändamål. Av viss relevans kan även vara vad som allmänt sett framstår som sannolikt. Vidare kan felets typ ha betydelse för beviskravet. Det beviskrav som gäller beträffande fel i ett köpeobjekt kan därför i viss mån sägas variera beroende på omständigheterna i målet.”

Exempel: NJA 2015 s 233 – beviskrav för fel

Konsumentköp. Talan om prisavdrag och skadestånd p.g.a. fel. Båt såld i ”befintligt skick”. Motor skadad av vatten i bränslet m.m.

”När det [...] gäller frågan om detta vatten har kommit in i tankarna till följd av att manluckorna varit otäta är frågan vilket beviskrav som bör gälla. Det ska då beaktas att det är fråga om ett fel där ett visst påstått orsakssamband ingår som ett moment. Det är förenat med särskilda svårigheter att lägga fram full bevisning om ett sådant fel. Därför bör ett något lägre beviskrav än annars uppställas. Det bör sålunda vara tillräckligt att den av R.R. anförda förklaringen till att vatten kommit in i tankarna **framstår som klart mera sannolik** än de övriga förklaringar som förts fram av bolaget (jfr NJA 1991 s. 481).”

Exempel: NJA 2015 s 233 – beviskrav för fel

Konsumentköp. Talan om prisavdrag och skadestånd p.g.a. fel. Båt såld i ”befintligt skick”. Motor skadad av vatten i bränslet m.m.

”Mot bakgrund av det anförda kan R.R. inte anses ha lagt fram sådan utredning som gör att det framstår som klart mera sannolikt att vatten kommit in i tankarna till följd av otäta manluckor än att förklaringen varit en annan. Han har därmed inte uppfyllt beviskravet i denna del.”

Exempel: NJA 2015 s 233 – beviskrav för fel

Konsumentköp. Talan om prisavdrag och skadestånd p.g.a. fel. Båt såld i ”befintligt skick”. Motor skadad av vatten i bränslet m.m.

Slutsats?

- Möjligheten att säkra bevisning har betydelse (besittningen till varan)
- Materiella rättens gensomlag har betydelse (konsumentens möjlighet att få rätt)
- Överviktsformulering (“klart mera sannolikt”) eller visst beviskrav?

= En kombination av flera argumentationsformer

Del III

Anknutna frågor och institut

”Falsk bevisbörda”

Bevisbördan kan inte flyttas mellan parterna i samma mål.

Ibland uttalar man sig dock om bevisläget (bevisvärdepunkten) *momentant* i termer av bevisbörda.

Exempel: Tvist om fel i vara

Bevisbördepunkt (Bbp)

Ligger alltid fast

“Falsk bevisbörda”

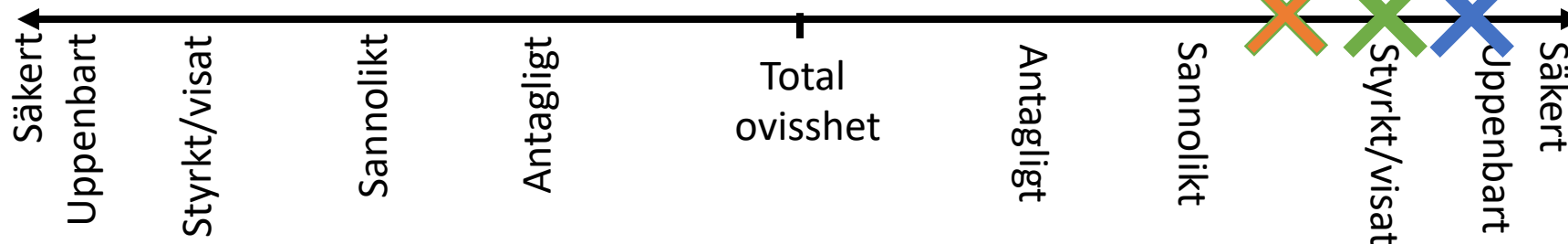
Svarandens bevisning måste flytta
Bvp till andra sidan om Bbp

Bevisvärde av köparens bevisning

Sett till *en* parts åberopade bevisning
(t.ex. partsförhör och vittnen)

Ej fel i vara

Rättsfaktum X
föreligger ej

Fel i vara

Rättsfaktum X
föreligger

= "Köparen har uppfyllt sin bevisbörda" (= Bvp på köparens sida om Bbp)

= "Bevisbördan går över till säljaren" (= Bvp måste flyttas till säljarens sida om Bbp)

Presumtioner

Om en part visar att en *presumerande* omständighet föreligger (ett rättsfaktum för rättsföljden eller en omständighet som blir rättsfaktum p.g.a. presumptionsregeln) *presumeras* att en annan omständighet (rättsfaktum) föreligger

Jfr. att viss omständighet kan ha *bevisvärde* för förekomsten av annat rättsfaktum.

Absolut presumption: Presumtionen kan inte brytas av motpartens bevisning.

Exempel: Tvist om feltidpunkt

20 a § 1 st KonsumentköpL

”Ett fel som visar sig inom sex månader efter det att varan avlämnades skall anses ha funnits vid avlämnandet, om inte annat visas eller detta är oförenligt med varans eller felets art.”

Exempel: Tvist om feltidpunkt

Bevisbördepunkt (Bbp)

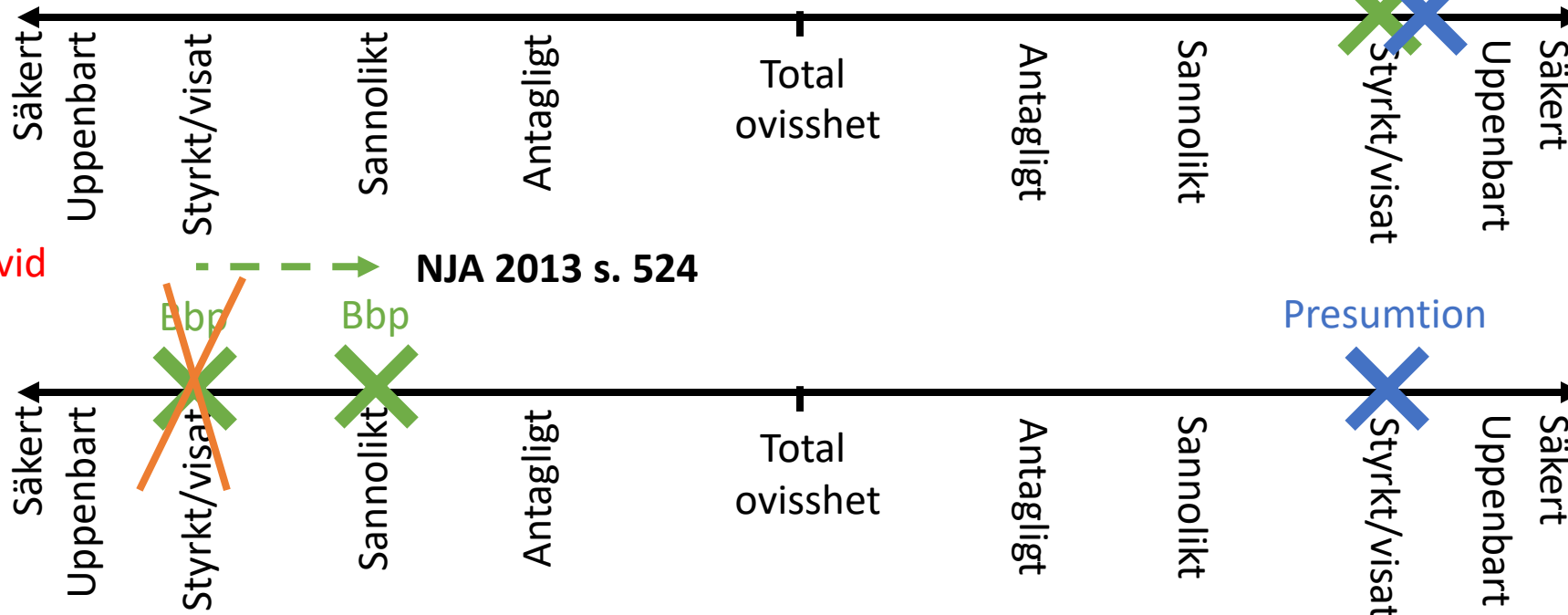
Den *presumerande* omständigheten (fel föreligger)

Bevisvärdepunkt (Bvp)

Köparen visar att fel föreligger

Fel föreligger ej
inom 6 månader

Rättsfaktum X
föreligger ej

Fel föreligger
inom 6 månader
Rättsfaktum X
föreligger

Felet ej förelegat vid
avlämnandet

Rättsfaktum X
föreligger ej

Felet förelegat
vid avlämnande
Rättsfaktum X
föreligger

Bevisbördepunkt (Bbp)

Säljaren kan bryta presumptionen genom att "visa" att felet ej förelegat (ej en absolut presumption). Vilket beviskrav?

Presumerad omständighet

Genom presumptionen anses felet ha förelegat vid avlämnandet

RB 35:5

”Om det är fråga om uppskattning av en inträffad skada och full bevisning om skadan inte alls eller endast med svårighet kan föras, får rätten uppskatta skadan till skäligt belopp. Så får också ske om bevisningen kan antas medföra kostnader eller olägenheter som inte står i rimligt förhållande till skadans storlek och det yrkade skadeståndet avser ett mindre belopp.”

Exempel:

Bevisvärdepunkt (Bvp)

Parten måste lägga fram den bevisning som finns

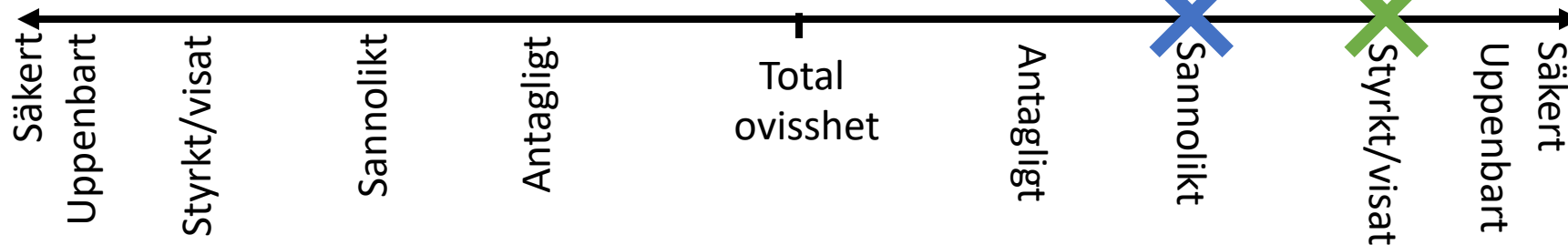
Bevisbördepunkt (Bbp)

"Full bevisning om skadan"
= styrkt

Full bevisning kan inte eller kan endast med svårighet föras

Skadan uppgår ej till 1000 kr

Rättsfaktum X föreligger ej

Skadan uppgår till 1000 kr

Rättsfaktum X föreligger

= Rätten får uppskatta skadans storlek till **skäligt belopp**, t.ex. 700 kr
(alternativet hade varit att ogilla talan)

Jfr **NJA 2011 s. 576** ("Byggnadsställningarna")

Slutligt bevistema/prövningsordningen

- En överblick över samtliga bedömningar rätten ska göra för att käromålet ska bifallas.
- Kan parterna styra ordningen eller rätten välja ordning?
- Också de rättsliga bedömningarna (är omständigheterna sådana att rekvisiten är uppfyllda, är rättsföljden sådan som följer av visade rättsfakta?)

Exempel:

Grunder:

Invändningar:

Motfakta:

Rätt till ersättning för skada orsakad av vårdslöshet

Skadan ostridig, vårdslöshet ej förelegat

Medvållande och preskription

Exempel:

Grunder:

Invändningar:

Motfakta:

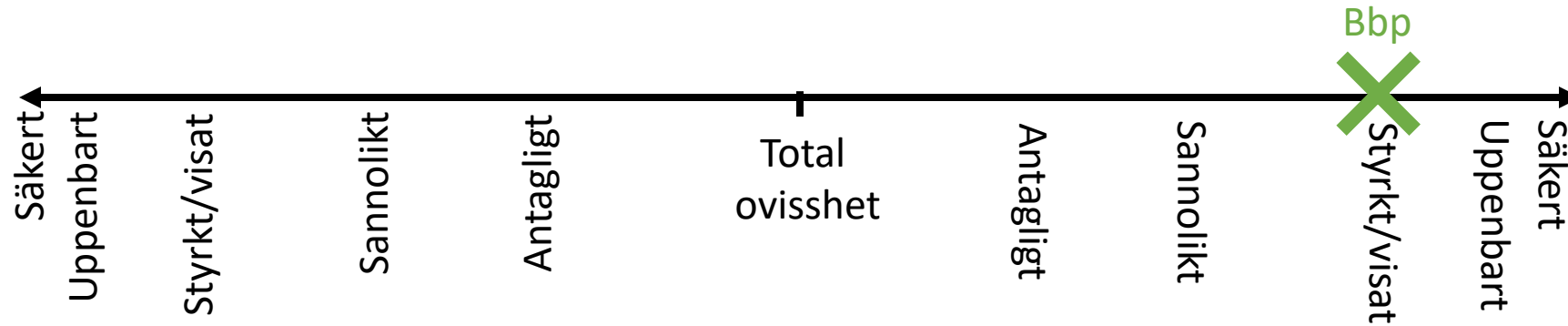
Rätt till ersättning för skada orsakad av vårdslöshet

Skadan ostridig, vårdslöshet ej förelegat

Medvållande och preskription

Ej vårdslöshet

Rättsfaktum X
föreligger ej

Vårdslöshet

Rättsfaktum X
föreligger

Exempel:

Grunder:

Invändningar:

Motfakta:

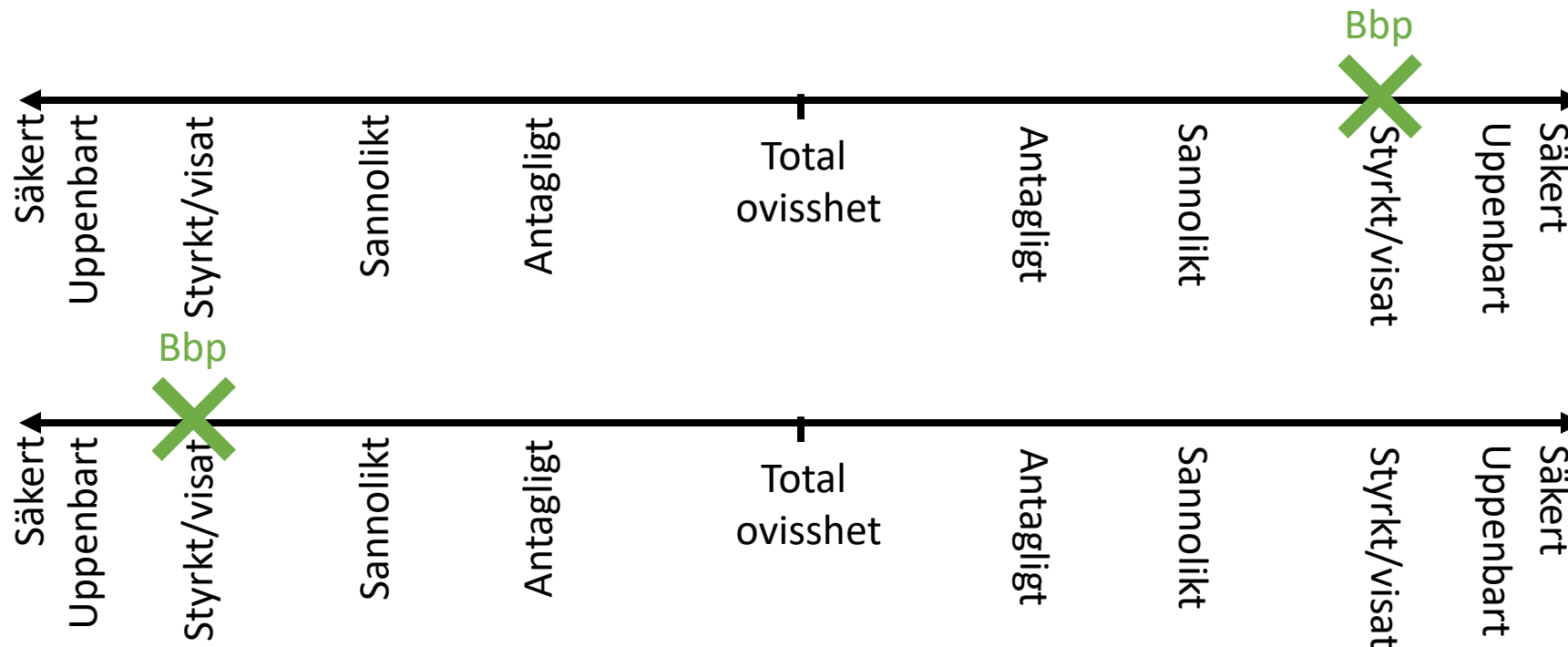
Rätt till ersättning för skada orsakad av vårdslöshet

Skadan ostridig, vårdslöshet ej förelegat

Medvållande och preskription

Ej vårdslöshet

Rättsfaktum X
föreligger ej

Vårdslöshet

Rättsfaktum X
föreligger

Medvållande

Rättsfaktum X
föreligger

Ej medvållande

Rättsfaktum X
föreligger ej

Exempel:

Grunder:

Invändningar:

Motfakta:

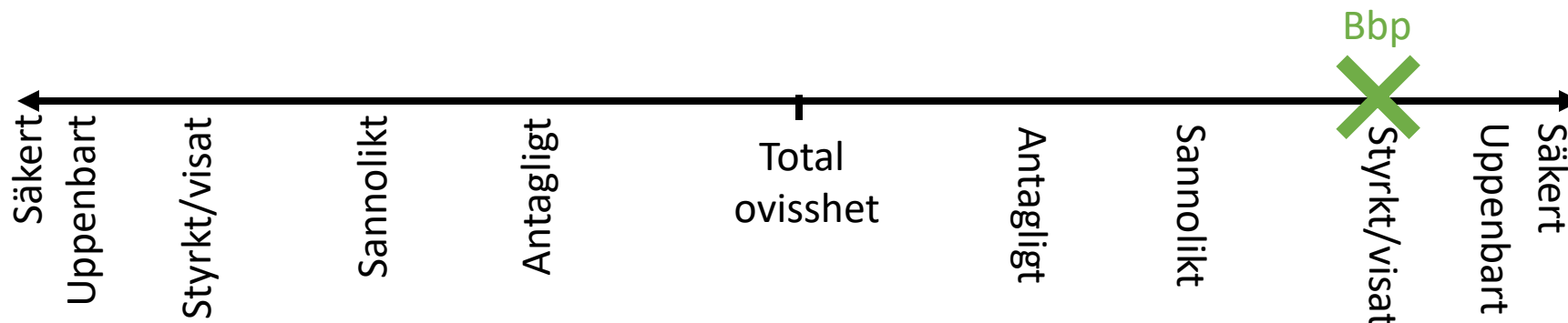
Rätt till ersättning för skada orsakad av vårdslöshet

Skadan ostridig, vårdslöshet ej förelegat

Medvållande och preskription

Ej vårdslöshet

Rättsfaktum X
föreligger ej

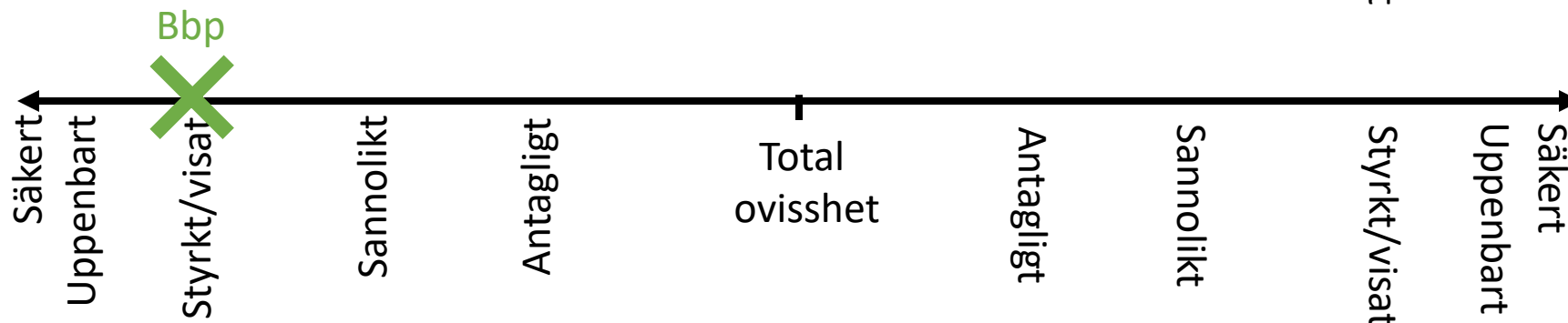

Vårdslöshet

Rättsfaktum X
föreligger

Medvållande

Rättsfaktum X
föreligger

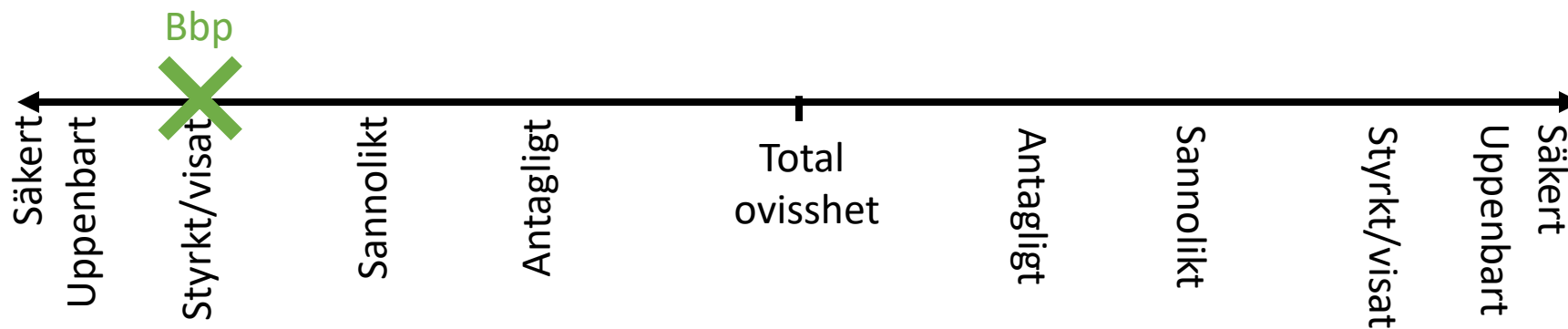

Ej medvållande

Rättsfaktum X
föreligger ej

Preskription

Rättsfaktum X
föreligger

Ej preskription

Rättsfaktum X
föreligger ej

Exempel:

Grunder:

Invändningar:

Motfakta:

Rätt till ersättning för skada orsakad av vårdslöshet

Skadan ostridig, vårdslöshet ej förelegat

Medvållande och preskription

Ej vårdslöshet

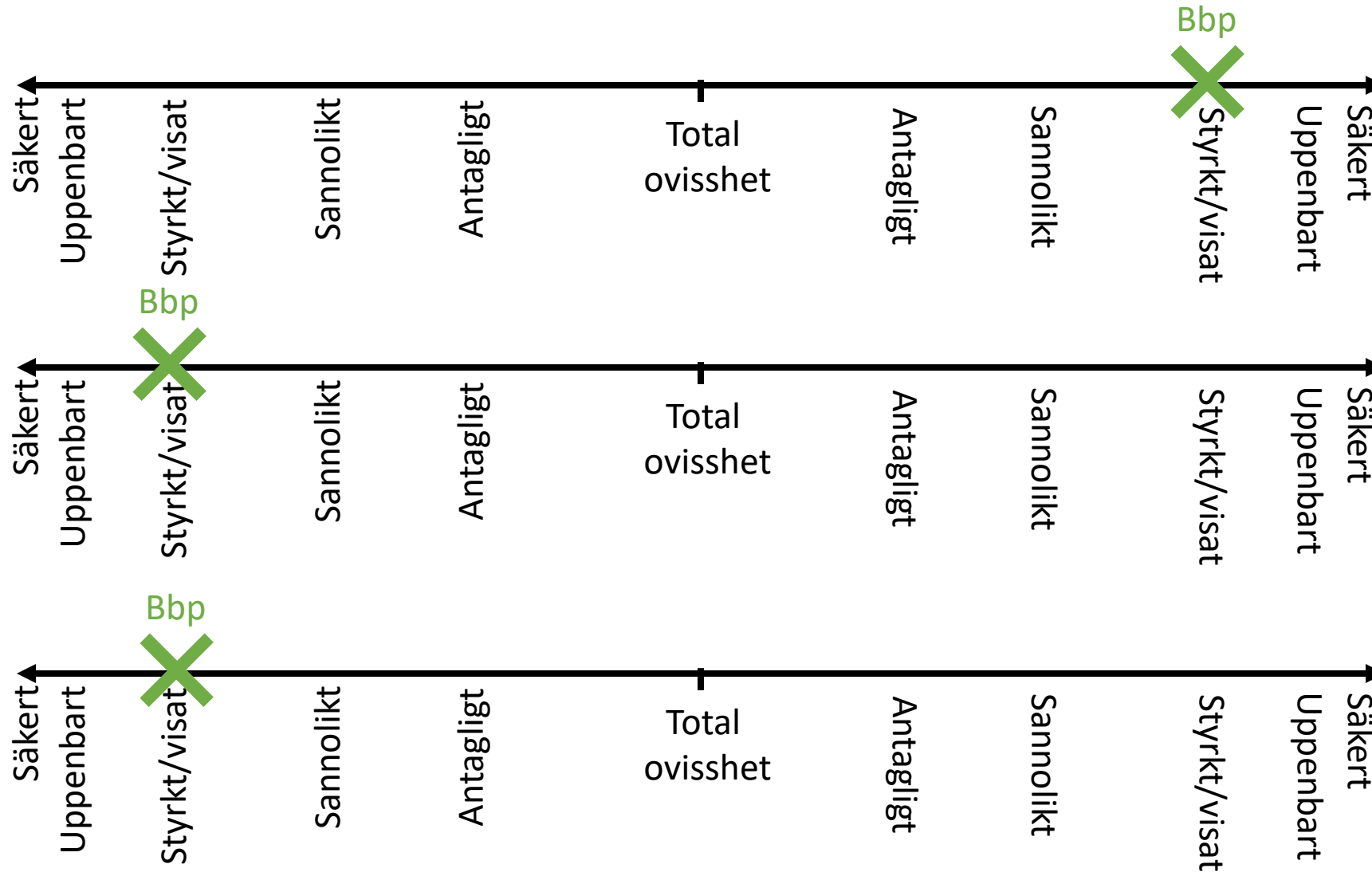
Rättsfaktum X
föreligger ej

Medvållande

Rättsfaktum X
föreligger

Preskription

Rättsfaktum X
föreligger

Vårdslöshet

Rättsfaktum X
föreligger

Ej medvållande

Rättsfaktum X
föreligger ej

Ej preskription

Rättsfaktum X
föreligger ej

Exempel:

Grunder:

Invändningar:

Motfakta:

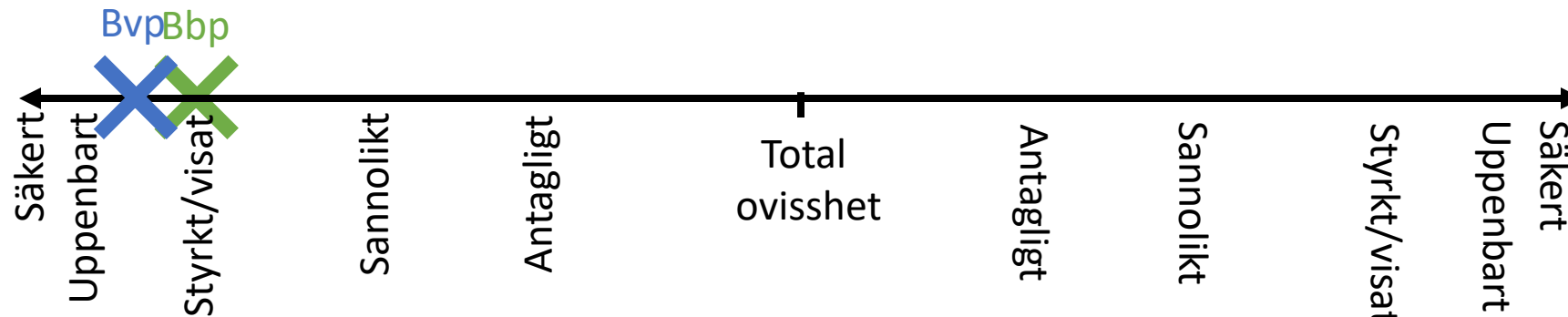
Rätt till ersättning för skada orsakad av vårdslöshet

Skadan ostridig, vårdslöshet ej förelegat

Medvållande och preskription

Preskription

Rättsfaktum X
föreligger

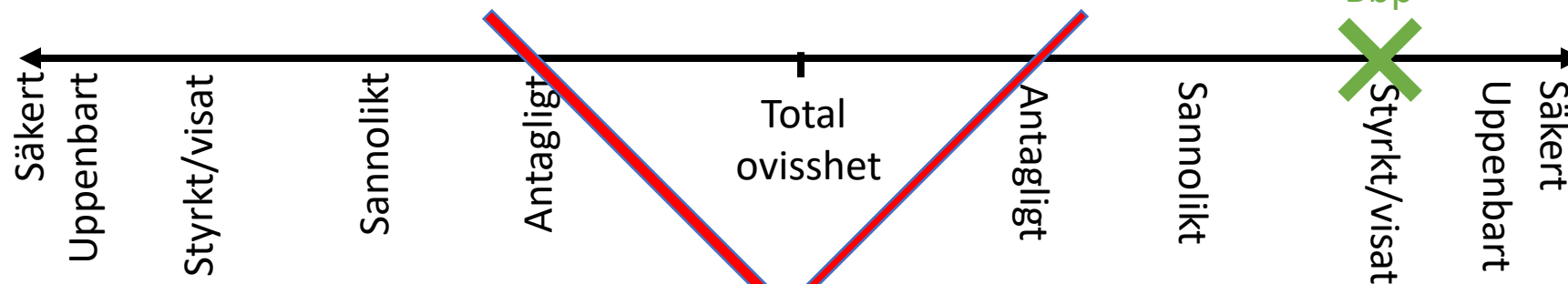

Ej preskription

Rättsfaktum X
föreligger ej

Ej vårdslöshet

Rättsfaktum X
föreligger ej

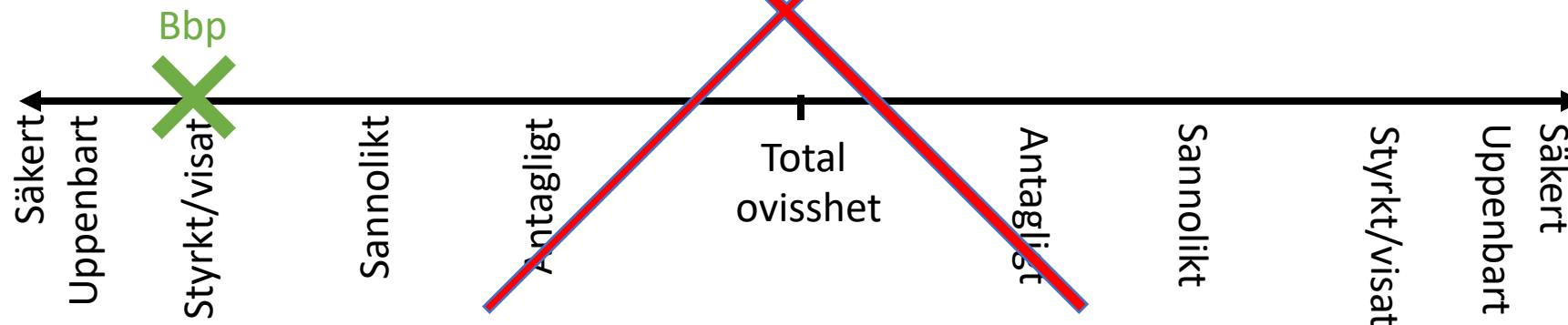

Vårdslöshet

Rättsfaktum X
föreligger

Medvållande

Rättsfaktum X
föreligger

Ej medvållande

Rättsfaktum X
föreligger ej

Exempel:

Grunder:

Rätt till ersättning för skada orsakad av vårdslöshet

Invändningar:

Skadan ostridig, vårdslöshet ej förelegat

Motfakta:

Medvållande och preskription

Preskription

Rättsfaktum X
föreligger

Genom att välja det tvistiga rättsfaktum som är enklast att avgöra kan domstolen slippa svåra bevisfrågor beträffande de andra.

Ej preskription

Rättsfaktum X
föreligger ej

Ej vårdslöshet

Rättsfaktum X
föreligger ej

Se dock **NJA 2019 s. 802** p. 14:

”Ett åberopande av en omständighet till grund för käromålet måste stå på egna ben. Det förhållandet att en kärande invänt mot ett åberopat motfaktum från svarandens sida innebär inte i sig att invändningen också utgör en grund för käromålet. *Ett åberopat motfaktum ska, till skillnad mot ett förnekande eller en rättsinvändning, prövas först sedan det prövats om grunden för käromålet räcker för ett bifall till talan på dess egna meriter.*”

Vårdslöshet

Rättsfaktum X
föreligger

Medvållande

Rättsfaktum X
föreligger

Ej medvållande

Rättsfaktum X
föreligger ej

Up

Styl

S

A

st

kt

risat

part